ปัญญา เชี่ยวชาญ เบิกบาน คุณธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพร ศรีจำปา

นิตยสาร Thaicoon เมษายน 2551

หลายคนเคยสงสัยกับคำกล่าวที่ว่า ***"ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด"*** ทำไมมีความรู้มากมายแต่ยังไม่สามารถนำพาชีวิตของตนเองให้อยู่รอด บางคนถึงกับเข้าใจผิดและสรุปไปเลยว่าความรู้เป็นสิ่งที่ไม่สำคัญเพราะมันไม่สามารถนำพาชีวิตของเราให้ประสบความสำเร็จได้จึงไม่สนใจศึกษาหาความรู้ สนใจแต่เรื่อการกระทำหรือการปฏิบัติจริงเพราะเชื่อว่าการลองผิดลองถูกจากการกระทำหรือที่เรียกกันว่าเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของใช้ชีวิตหรือการดำเนินธุรกิจจะให้บทเรียนที่ดีกว่าการศึกษาหาความรู้จากตำราหรือจากครูอาจารย์ จะว่าไปแล้วความคิดนี้ก็ไม่ใช่สิ่งที่ผิดเพียงแต่ว่ามีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องในเรื่อง **ความรู้** ความรู้เป็นเรื่องของการสะสมสิ่งต่างๆตั้งแต่การรับรู้ว่าสิ่งนั้นมีลักษณะอย่างไร มีรายละเอียดอย่างไร เรียกว่าอะไรหรือที่เรียกว่า ข้อมูล (data) แล้วเมื่อมีโอกาสพบเห็นอีกครั้ง ก็สามารถรับรู้และรู้จักหรือตระหนักได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร เรียกว่าอะไร อย่างที่หลายคนเรียกว่าเป็นข้อมูลข่าวสารหรือ สารสนเทศ (Information) ที่สามารถถ่ายทอดหรือบอกต่อคนอื่นได้นั่นเอง ความรู้นอกเหนือจากเป็นการสะสมข้อมูลต่างๆแล้วยังเป็นเรื่องของความสามารถที่จะคัดเลือกและระบุได้ว่าข้อมูลต่างที่รับรู้และรู้จักสิ่งใด เสามารถนำไปเผยแพร่แก่บุคคลอื่นให้ได้รับรู้เพื่อช่วยให้เขาเหล่านั้นได้ประโยชน์จากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารนั้นๆได้มากน้อยแค่ไหน อีกทั้งยังมีการศึกษาค้นหาสาเหตุและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากสิ่งเหล่านั้น บางครั้งถึงกับนำข้อมูลข่าวสารนั้นๆมาทำการวิเคราะห์ แยกแยะให้เห็นถึงองค์ประกอบต่างๆที่สำคัญ เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นภายใต้สถานการณ์ต่างๆ สำหรับผู้ที่มีเพียงความรู้แต่วิเคราะห์ไม่ได้ใช้ประโยชน์ไม่เป็น ก็ย่อมเอาตัวไม่รอด แก้ปัญหาไม่เป็นทำให้หลายคนเสนอทางเลือกใหม่ว่าปัญญา ย่อมดีกว่าความรู้ เพราะเมื่อมีปัญญาย่อมสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆในการใช้ชีวิตหรือแม้แต่ในการดำเนินธุรกิจให้สำเร็จลุล่วงได้ตามความต้องการของตน ปัญญาที่แท้จริงคืออะไรกันแน่ มีผู้รอบรู้หลายคนได้ให้คำนิยามหรืออธิบายความหมายของคำว่าปัญญาไว้หลากหลาย บ้างก็บอกว่าปัญญาคือหนทางในการแก้ปัญหา เพราะเป็นคำภาษาไทยเพียงคำเดียวที่เขียนเหมือนกันมากที่สุดถึงแม้คำกล่าวนี้ฟังแล้วดูตลกไม่มีเหตุผลแต่ถ้าลองพิจารณาดูจริงๆ ก็เป็นเช่นนั้น ในการแก้ปัญหามีเพียงหนทางเดียวที่สามารถแก้ไขได้นั่นคือการใช้ปัญญา ปัญญาเป็นเรื่องที่ต้องใช้สติในการเลือกนำเอาความรู้ที่สะสมมาใช้ให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นท่ามกลางสถานการณ์ต่างได้เป็นอย่างดี และทางเลือกนั้นต้องเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดที่สามารถกระทำได้ และเมื่อกระทำแล้วไม่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือผลเสียหายต่อบุคลอื่นหรือแม้แต่สังคมสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในอนาคต

มหาวิทยาลัยศรีปทุม SRIPATUM UNIVERSITY

สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือปัญญาจะเกิดขึ้นได้นั้นเราต้องมีประสบการณ์หรือมีทักษะและความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา ดังคำกล่าวที่ว่า “ปัญหามา ปัญญาเกิด” นั่นเอง เมื่อไรมีปัญหาก็ย่อมตามมาด้วยการใช้ปัญญาแต่ถ้าเมื่อใดไม่มีปัญหาเราก็จะไม่เกิดการฝึกฝนการคิดอย่างมีปัญญา ไม่ใช่ว่าการแสวงหาปัญหาหรือหาเรื่องใส่ตัวเท่านั้นที่จะก่อให้เกิดปัญญา เพราะถ้ามีปัญหาแต่ไม่มีสติหรือไม่มีความรู้ ก็จะไม่เกิดปัญญาขึ้นเช่นกัน อย่างไรก็ดีการใช้เพียงแค่ปัญหามาเป็นหนทางในการสร้างปัญญาอาจทำให้คนคนนั้นมองสิ่งต่างๆรอบตัวในแง่ลบว่าสรรพสิ่งรอบกายคือปัญหา โดยเฉพาะผู้นำหรือนักธุรกิจควรมองสิ่งต่างๆรอบกายเป็นบททดสอบของชีวิตและธุรกิจที่ต้องการให้เราใช้สติเพื่อคัดเลือกความรู้ที่มี และแสวงหาความรู้ใหม่มาใช้ประกอบกันให้ได้แนวคิดและหนทางที่ดีที่สุด ตามความเชื่อที่ว่า ความรู้คู่ปัญญา คนที่ร่ำรวยยิ่งต้องระมัดระวังในการสร้างและรักษาปัญญาให้ยั่งยืนไม่เช่นนั้นจะพบกับสิ่งที่เรียกว่า *“รวยทรัพย์อับปัญญา”* คนที่รวยทรัพย์แล้วไม่ลับหรือฝึกฝนการใช้ปัญญาก็จะทำให้ทรัพย์ที่มีอยู่ไม่งอกเงยหรือหมดไปในที่สุด คนที่ร่ำรวยแล้วรักแต่ความสบายมองทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเรื่องของการได้รับมาโดยไม่ต้องแสวงหาหรือไม่ต้องเรียนรู้ฝึกฝนให้เกิดความเชี่ยวชาญ ทักษะต่างๆ ก็จะไม่มีแล้วในที่สุดก็จะทำอะไรไม่เป็น ผู้นำบางคนหรือนักธุรกิจชั้นนำบางคนขาดการฝึกฝนในเรื่องการพักผ่อนและการออกกำลังกายหรือแม้แต่การบริโภคอาหารแต่ละมื้อในชีวิตประจำวันเพราะมุ่งมั่นและทุ่มเททั้งชีวิตให้กับการงานหรือธุรกิจจนลืมให้ความสำคัญกับการฝึกฝนตนเองให้เกิดความเบิกบานทั้งใจและกาย ความเบิกบานในที่นี้สะท้อนระดับความสุข สนุกสนานในการดำรงตนในแต่ละวัน ความเบิกบานต้องเริ่มจากการกำหนดจิต และตระหนักรู้ได้ว่าชีวิตมีสิ่งที่ต้องทำมากมายหลากหลายและเกี่ยวข้องกับผู้คนที่มีความแตกต่าง การจะมีความสุข สนุกสนานในการใช้ชีวิตต้องสร้างและรักษาจิตให้สมดุลในเรื่องความต้องการของตนเองและควรประสานให้สมดุลกับความต้องการคนรอบข้าง การเบิกบานใจเป็นบ่อเกิดที่ดีของการเบิกบานกาย ใจที่เป็นสุขและยอมรับฟัง ยอมปรับเปลี่ยนตัวตนให้สมดุลย่อมมีจิตใจที่เบิกบาน และย่อมสะท้อนให้เราสร้างสมดุลในการใช้ชีวิตในการออกกำลังกายและการบริโภคอาหารซึ่งในที่สุดเราก็จะมีกายที่เบิกบานได้อย่างดี ดังนั้นเรื่องจิตใจเป็นรากฐานที่สำคัญของความสำเร็จของผู้นำที่ยิ่งใหญ่ โดยเฉพาะจิตใจที่ดีมีคุณธรรม คุณธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดที่มนุษย์เราต้องมีเพื่อความผาสุขและยั่งยืน แต่หลายคนคิดว่าคุณธรรมเป็นเรื่องที่เชย ไม่น่าสนใจ ไม่สำคัญใครๆ ก็รู้ แล้วจะมีกี่คนละที่มีคุณธรรมประจำใจ ประจำกาย มีความรับผิดชอบต่อทุกความคิดและทุกการกระทำ ตระหนักได้ว่าสิ่งที่ตนคิดและกระทำสามารถสร้างและรักษาให้สังคมในทุกๆระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว จนถึงสังคมโลกมีความผาสุขอย่างยั่งยืน จะมีหน่วยงานใดองค์การใด หรือแม้แต่สถาบันใดบ้างที่คำนึงถึงการสร้างและรักษาให้ผู้นำและนักธุรกิจมีทั้ง **ปัญญา เชี่ยวชาญ เบิกบาน คุณธรรม** เพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY